

UNIVERZITA PARDUBICE
Fakulta filozofická, Katedra sociálních věd
Posudek oponenta/vedoucího bakalářské/diplomové práce

Název práce: Vztah psa a člověka z antropologické perspektivy na vybraném kynologickém cvičišti

Autor/ka práce: Iveta Šlasariková

Vedoucí práce: Lada Víková

Cílem bakalářské práce je analyzovat mezilidské vztahy a vztah psovoda a psa na kynologickém cvičišti z antropologické perspektivy. Autorka se nejprve zabývá vývojem vztahu psa „po boku“ člověka v průběhu starověku a novověku, věnuje se také procesu domestikace a vnímáním psa jako posvátného zvířete. Zamýšlí se nad vlivem Descartova pojetí psa jako stroje, který necítí žádné utrpení, na naše myšlení. Autorka si také vytýčila teoretický rámec práce s pomocí dvou přístupů: humen-animal studies a Foucaultovy teorie moci. Dále se také odvolává na potřebu metodologické obezřetnosti a na antropocentrické rysy antropologických studií vztahu člověka a zvířete, jak na ně upozornila Barbara Noske. Na základě další odborné literatury i vlastní dlouholeté zkušenosti s chovem psa pak definuje důvody, proč si člověk psa pořizuje a jakou roli pak toto zvíře v jeho životě plní. Můžeme se pak setkat s pojetím psa jako výchovného prostředku (pro děti), jako společníka (pro osamělé osoby, např. seniory), jako prostředníka (pro osoby, které mají potíže navázat vztah s jinými lidmi). Může však fungovat také jako „rodičovský trenážér“ (pro osoby plánující rodičovství, ale nejisté svou připraveností), také jako lék na syndrom opuštěného hnízda či na stres (jako nástroj k relaxaci). Všechny tyto funkce demonstrují, jak je vztah člověka k psovi konstruován na principech dominance. Zatímco zde si tohoto aspektu autorka práce všímá, při aplikaci na mezilidské vztahy tento koncept není tak zřetelný. Přestože autorka dostává z provedeného výzkumu dostatek signálů, aby mohla provést odpovídající interpretaci, zůstává jen u pouhého konstatování vnějších projevů. Lidé si tak kupují psa, protože jim „dělá radost“, nebo se naopak stydí před ostatními, když je „pes neposlouchá“. Mnohem lépe si význam uplatňování moci autorka práce uvědomuje v situaci, kdy jde o výcvik psa (povely, reakce na psí jméno, pozitivní a negativní motivace k poslušnosti), nebo o rivalitu mezi psovody, sklouzávající až v boj o prestiž a neférové způsoby při sportovních kláních. Autorka práce také výstižně popsala neformální mocenské struktury na cvičišti, skryté soupeření některých psovodů s instruktory i degradaci psa na pouhý „doplňek“ žádoucí image jeho majitele. Přesto postrádám větší snahu o uchopení podstaty zkoumaného fenoménu zvolenou antropologickou perspektivou.

Uvítala bych také lepší metodologické ukotvení výzkumu, zejména pokud jde o průběh zúčastněného pozorování (a způsobu, jakým byly zaznamenávány poznatky z něj), důvody pro výběr a provedení narativních rozhovorů (chybí proti zvyklostem přepis alespoň jednoho rozhovoru), postupy analýzy získaných údajů a reflexi možných rizik. Určitá pochybení musím vytknout i po formální stránce. Celkový dojem znehodnocují především četné gramatické chyby, a to jak v textu, tak i v názvech kapitol (např. „Klíčový informátoři“ - viz kap. 2.4.)

Z výše uvedených důvodů nemohu práci hodnotit lépe než známkou velmi dobře.

Doplňující otázky:

Můžete upřesnit rozložení vašich informátorů mezi uvedené tři neformální sociální skupiny, které jste na cvičišti vysledovala?

Jak vnímáte kynologické cvičiště pohledem teorie moci M. Foucaulta? Je skutečně hlavním posláním psa v tomto prostředí, aby pomáhal nováčkům lépe zapadnout mezi zkušenější psovody?

Uvědomují si vaši informátoři, že jejich vztah k psovi je založen na uplatňování vlastní moci silnějšího jedinice nad slabším jedincem (např. když si psa pořídili „pro radost“)?

Dne: 22. 5. 2014

.....
Podpis oponenta